

Dejepis extra 4/2018

Časopis nielen pre tých, ktorí majú radi históriu ...

Na mieste neologickej židovskej synagógy je teraz pamätník...

Vážení čitatelia,

tento diel' Dejepisu extra bude venovaný projektu, ktorým sa naša škola zapojila do 8. ročníka súťaže BRATISLAVA, MOJE MESTO 2018. Jej motto znelo: „Bratislava dnes a pred 100 rokmi“. Súťaž vyhlásila Mestská knižnica v Bratislave v spolupráci s ďalšími verejnými knižnicami v našom meste. Tí, čo sa chceli do jej výtvarnej časti zapojiť, mali za úlohu zobrazit' vývoj a zmeny v nejakej časti Bratislavy. Pôvodne pán učiteľ rozmyšľal, že by sme sa mohli venovať historickým zmenám v Sade Janka Kráľa, ale napokon nechal rozhodovanie na nás ...

Po dlhšom uvažovaní sme sa rozhodli vybrať si osudy miesta, kde kedysi stála neologická synagóga. Pôvodne začala robiť projekt iba **Táňa Weltherová**, neskôr sa k nej pridala aj Karolína Hrmelová. Obom dievčatám na záver trochu pomohli aj tradičné „projektové stálice“ Nina, Miša a Margarétka. O posledných troch menovaných bude určite „ešte reč“ v niektorom nasledujúcom čísle Dejepisu extra, lebo sa im podarilo dosiahnuť v ich „kariére“ ďalší významný úspech.

Pred Táňou a Karolínou stáli vážne otázky: ktoré obdobia z dejín miesta, na ktorom stála neologická synagóga zobrazit', ako zachytiť meniace sa historické skutočnosti a samozrejme, akú výtvarnú techniku si zvolit'? Táňa sa rozhodla, že priestor, kde stála bývalá synagóga navštívila spolu so svojimi rodičmi a možno jej atmosféra (duch miesta) niečo našepká... Stalo sa. Rozhodla sa vytvoriť „prezentáciu“ zloženú z 9 častí, pričom 7 obrázkov (lebo 7 je šťastné číslo), ktoré by mapovali vývoj tohto miesta, respektíve navrhujú určitú upravu, bude kreslených. Po viacerých konzultáciách s pánom učiteľom a po niekoľkých skiciach - ponúkame aspoň jednu - sme začali tvoriť našu printovú prezentáciu.

Prvý obrázok zobrazuje územie, keď na ňom dominovala ešte Vydrická brána,

Na tomto obrázku (č.1) riadne zapracovala naša fantázia.

...druhý a tretí obrázok zobrazuje stavbu synagógy. Na štvrtom obrázku je už synagóga dokončená. Ponúkame iba výrez z vybraných obrázkov.

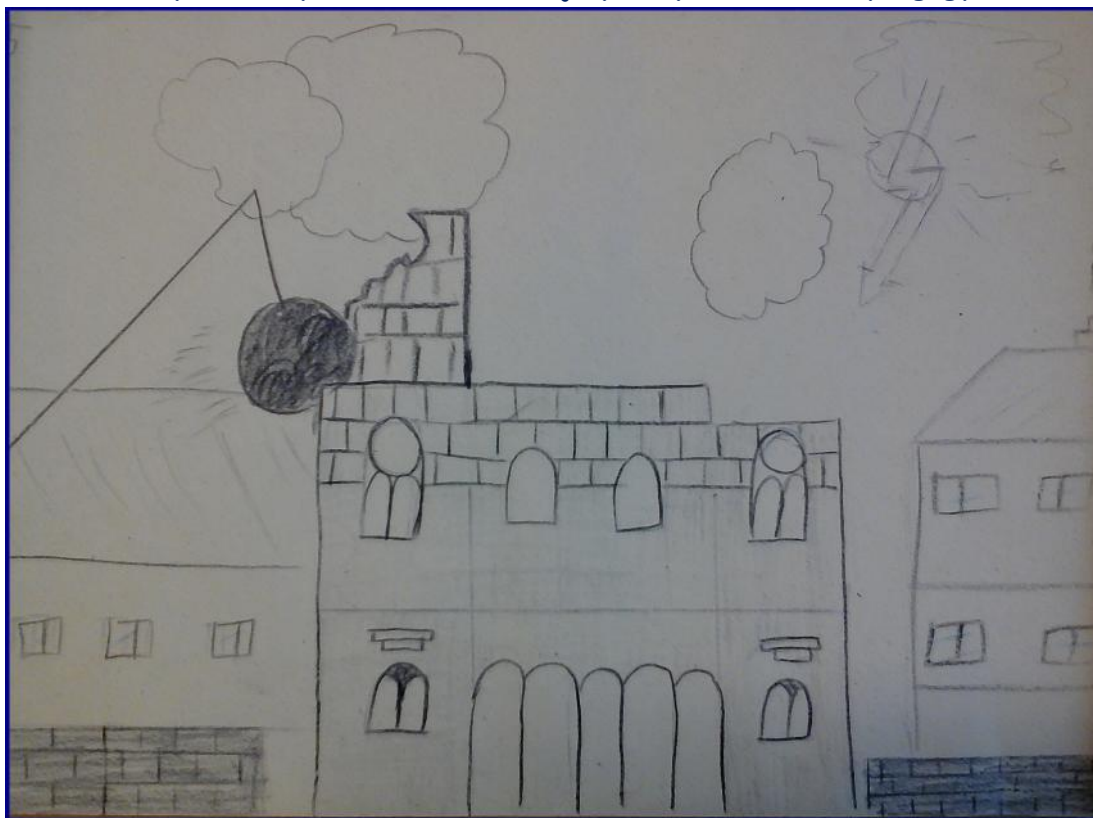

Takto sme si predstavovali jej stavbu (obr.3).

Takto podľa nás vyzerala, keď bola hotová.(obr.4).

Piaty a šiesty obrázok zobrazuje postupné búranie synagógy.

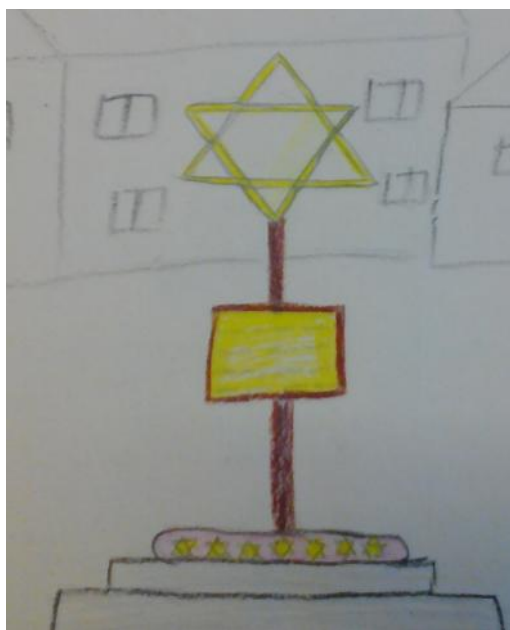

Búranie synagógy je ešte iba na začiatku (obr. 5).

Pri pohľade na obrázok búrania synagógy (pôvodne mal byť iba čierno-biely, ale dievčatá ho napokon vyfarbili) si možno poviete - aj nebesá sa hnevajú, že nám synagógu búrajú ...ale nebolo úplne tak... lebo podľa popredného znalca pamiatok v Bratislave Štefana Holčíka: „Vedenie židovskej náboženskej obce nebolo búraním zarmútené.“ Ako je to možné, nejedná sa iba o „konšpiračnú teóriu“? Nie, bola to naozaj pravda. Pokúsime sa to veľmi zjednodušene vysvetliť: Tak, ako nie sú všetci kresťania na svete jednotní, majú svoje rôzne náboženské pravdy (v minulosti si ich vynucovali často vojnou - najdlhšia trvala až 30 rokov), podobne ani vnímanie vyznávania náboženstva (aj to ako majú ich synagógy zvonka, či zvnútra vyzerat') medzi Židmi nie je jednotné. Vo všeobecnosti je možné názory Židov po roku 1868 (v Uhorsku) rozdeliť do troch skupín: ortodoxní Židia, neológovia a *status quo ante* (=stav, ako predtým), ktorí boli zameraní (aj) na vytvorenie židovského štátu v pôvodnej vlasti... V Bratislave žili (a žijú) ako ortodoxní Židia, tak aj neológovia. Zbúraná synagóga bola neologická a teda tým Židom, ktorí boli ortodoxní (Bratislava bola ich najvýznamnejším centrom v celom bývalom Uhorsku), to vôbec nevadilo ...

Zo stavebno-historického hľadiska to však bola veľká škoda.

Na siedmom obrázku je návrh na zjednodušenie a úpravu pamätníka.

Návrh na podobu pamätníka.

Maketa synagógy z roku 2012.

Sedem kreslených obrázkov dopĺňajú vo 8. časti ešte fotografie, ktoré urobil pán učiteľ v roku 2012 (z nich sme ponúkli na ukážku aspoň jednu), keď bola postavená na mieste synagógy jej maketa za (podľa nás neuveriteľných) približne 250 000,- Euro, ktorá na svojom mieste vydržala iba pár mesiacov a potom bola rozobratá...

V poslednej 9. časti našej prezentácie sa pýtame v súvislosti s niektorými aktivitami spojenými s možnou rekonštrukciou: Bude ešte synagóga obnovená?

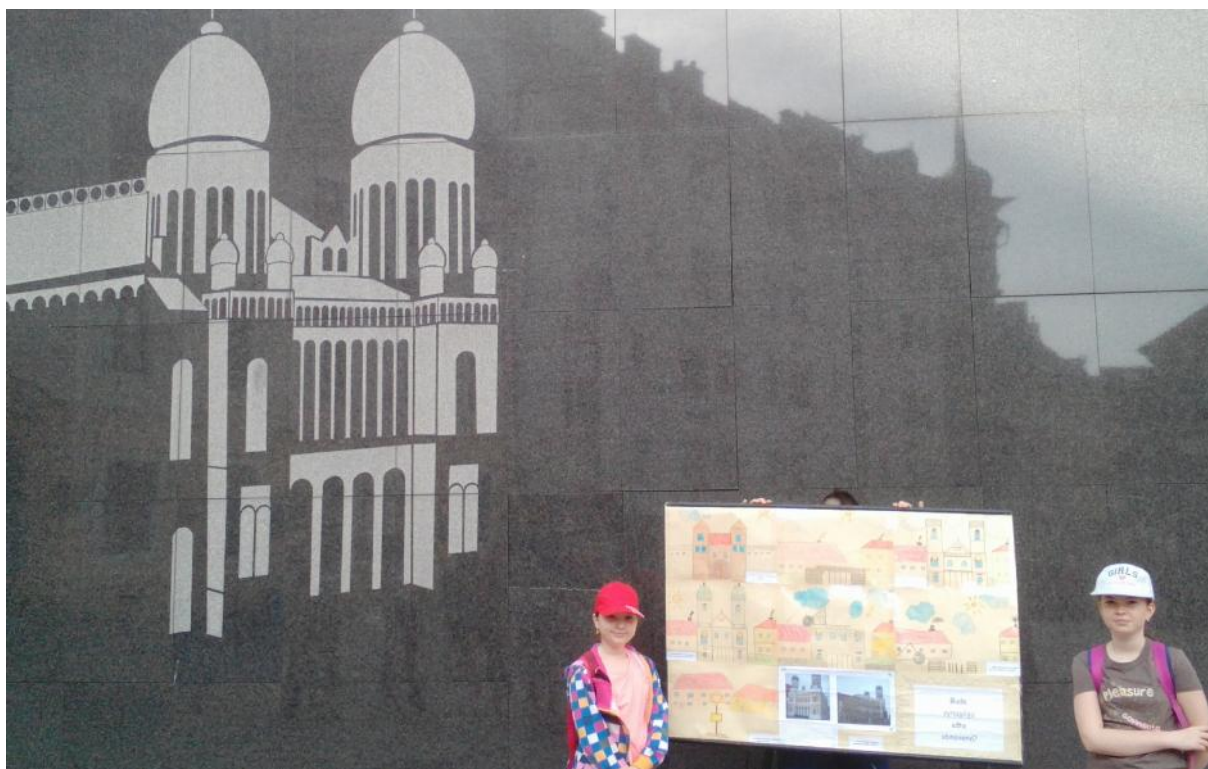
Vážení čitatelia,

videli ste obrázky, ktoré kreslili Táňa a Karolína, buďte pri ich hodnotení zhovievaví,

obe dievčatá sú iba žiačky 5. ročníka ...

Keď sme svoje dielo dokončili, vydali sme sa dňa 30. 4. 2018 (ešte raz) skonfrontovať ho s realitou. Na prvej strane tohto čísla Dejepisú extra nás vidíte, ako stojíme pred pamätníkom vybudovaným na mieste, kde stála neologická židovská synagóga. Na pamätníku je však množstvo prvkov, ktoré bežnému človeku (žial') veľa nehovoria, preto sme si dovolili navrhnúť omnoho jednoduchší pamätník - na troch stupňoch stojaci pilier zakončený Davidovou hviezdou a doplnený tabuľkou, ktorá by informovala o tom, že tu stála spomínaná synagóga.

Ešte pripomínáme, že pri pamätníku je na telese mosta SNP umiestnená náznaková 2D rekonštrukcia synagógy. Otázne je, koľko okoloidúcich si spojí pamätník s touto náznakovou rekonštrukciou,...

... my sme to vedeli. Po konfrontácii s realitou sme našu prezentáciu odniesli do mestskej knižnice a už iba čakáme, ako sa bude naša práca „páčiť“ odbornej porote. Výsledok by sme sa mali dozvedieť na prelome mája a júna.

Pri tvorbe projektu o neologickej synagóge sme strávili v škole po vyučovaní viac ako 20 hodín, čas, ktorý sme tomu venovali doma ani nerátame ...

Záverečné poznámky:

Informáciu o tom, že „Vedenie židovskej náboženskej obce nebolo búraním zarmútené“, sme prebrali z článku Štefana Holčíka publikovaného v Bratislavských novinách zo dňa 19. 2. 2011.

Chceme tiež poďakovať vedeniu našej školy za aktívnu podporu.